

Dr hab. Krzysztof Żęgota, prof. UWM
Instytut Nauk Politycznych
Wydział Nauk Społecznych
Uniwersytet Warmińsko-Mazurski w Olsztynie

Recenzja osiągnięcia naukowego „Relacyjność w stosunkach Chin z Europą Środkowo-Wschodnią. Przypadek Czech”, Wydawnictwo Uniwersytetu Łódzkiego, Łódź 2024, ss. 190 (ISBN 978-83-8331-442-6) oraz pozostałego dorobku naukowego, dydaktycznego i organizacyjnego dra Bartosza Macieja Kowalskiego w związku z ubieganiem się o nadanie stopnia naukowego doktora habilitowanego w dziedzinie nauk społecznych w dyscyplinie nauki o polityce i administracji

Informacje o Habilitancie

Doktor Bartosz Maciej Kowalski w 2008 roku uzyskał tytuł zawodowy magistra (stosunki międzynarodowe, specjalizacja wschodnia) broniąc pracę magisterską pt. „Xinjiang – chińska Azja Centralna. Problemy integracji”, napisaną pod kierunkiem dr hab. Małgorzaty Pietrasiak. W 2010 roku ukończył roczny staż naukowy połączony z intensywną nauką języka chińskiego na Uniwersytecie Pedagogicznym w Yunnanie (Yunnan Shifan Daxue) w Kunmingu (Chińska Republika Ludowa). Wcześniej, bo w 2006 roku zrealizował roczny staż naukowy na Uniwersytecie Szantuńskim w Jinanie (Chińska Republika Ludowa).

W 2015 roku uzyskał na Uniwersytecie Łódzkim (Wydział Studiów Międzynarodowych i Politologicznych) stopień naukowy doktora w dziedzinie nauk humanistycznych w dyscyplinie nauki o polityce. Praca doktorska, zatytułowana „Rola armii w procesach

państwowotwórczych w Chinach na przykładzie integracji Xinjiangu z centrum politycznym Chin, 1884-1955”, została napisana pod kierunkiem dr hab. Małgorzaty Pietrasiak, prof. UŁ, zaś jej recenzentami byli: dr hab. Józef Pawłowski oraz dr hab. Dominik Mierzejewski, prof. UŁ.

Od 2016 roku dr Kowalski jest zatrudniony na stanowisku adiunkta na Wydziale Studiów Międzynarodowych i Politologicznych Uniwersytetu Łódzkiego oraz w Ośrodku Spraw Azjatyckich tejże uczelni.

Ocena osiągnięcia naukowego

Przedłożonym do oceny osiągnięciem naukowym jest monografia zatytułowana „Relacyjność w stosunkach Chin z Europą Środkowo-Wschodnią. Przypadek Czech” wydana w 2024 roku nakładem Wydawnictwa Uniwersytetu Łódzkiego. Mieści się ona w obrębie dyscypliny nauki o polityce i administracji, jest oryginalna i spójna pod względem przedmiotu badań. Jak Habilitant wskazuje w Autoreferacie, „Monografia jest efektem badań prowadzonych od blisko dekady w ramach mojej pracy naukowej w Katedrze Studiów Azjatyckich Wydziału Studiów Międzynarodowych i Politologicznych (WSMiP) Uniwersytetu Łódzkiego oraz pracy analitycznej w Ośrodku Spraw Azjatyckich (OSA) tejże uczelni”. Zasadniczym celem podjętych badań była – zgodnie z deklaracją Habilitanta – analiza polityki zagranicznej Chińskiej Republiki Ludowej wobec Republiki Czeskiej w latach 2012-2023 z perspektywy wewnętrznych uwarunkowań, tj. przede wszystkim ochrony „żywotnych interesów” Chin. Habilitant wskazał, że do głównych elementów żywotnych interesów ChRL zaliczono:

- (1) utrzymanie systemu socjalistycznego i prymatu KPCh w chińskim systemie politycznym,
- (2) jedność narodową, ochronę suwerenności i integralności terytorialnej państwa,
- (3) stabilny rozwój gospodarczy i społeczny (Autoreferat, s. 3).

Zarazem wskazano, że zamiarem Habilitanta było „wniesienie wkładu w pogłębienie rozumienia teorii relacyjności i jej możliwości aplikacyjnych poza państwa rozwijające się, które stanowią dominujący obiekt badań nad chińską relacyjnością w polityce zagranicznej”.

Przygotowanie monografii miało na celu wypełnienie istotnej luki badawczej, gdyż – jak wskazał Habilitant – ujęcie relacyjne nie było do tej pory wykorzystane w analizie stosunków Chin z Europą Środkowo-Wschodnią.

Monografia – na pierwszy rzut oka zwięzła, kompaktowa – składa się z Wprowadzenia, pięciu rozdziałów (części) oraz Zakończenia. Już na początku Wprowadzenia (s. 7) Habilitant wskazuje, że jedną z zasadniczych przesłanek przygotowania pracy była próba odpowiedzi na pytanie dotyczące przyczyn zwrotu w podejściu Czech do Chin. Wskazano również, że to zagadnienie będzie rozpatrywane w szerszym kontekście celów chińskiej polityki zagranicznej zarówno wobec Europy Środkowo-Wschodniej, Unii Europejskiej, jak i Stanów Zjednoczonych Ameryki. Również we Wprowadzeniu Habilitant wyjaśnia dlaczego wybrał Czechy jako studium przypadku w badaniu chińskiej polityki wobec państw Europy Środkowo-Wschodniej wskazując, że taki był temat prowadzonych przed laty badań wstępnych. Argumentował również, że elementem charakterystycznym czeskiej rzeczywistości politycznej była zmiana, jaka dokonała się na przestrzeni lat w kwestii kształtowania relacji z Chińską Republiką Ludową. Zarazem Habilitant wskazuje, że czeska polityka względem Chin była realizowana pod wpływem dwóch głównych nurtów polityki zagranicznej: poglądu nakazującego przeciwstawianie się państwom autorytarnym z jednej strony, z drugiej zaś paradygmatu pragmatyzacji relacji politycznych z Chinami, co miałyby się przełożyć na korzyści gospodarcze. Dodać należy, że podobne przeciwstawne poglądy polityki względem Chin charakteryzują politykę zagraniczną innych państw Europy Środkowo-Wschodniej. Stąd nie do końca rozstrzygniętą pozostaje kwestia tego, dlaczego poddano analizie akurat relacje Chin z Czechami oraz na ile przypadek Czech jest reprezentatywny dla całej Europy Środkowo-Wschodniej (zostało to przedstawione dopiero w części czwartej dzieła). We Wprowadzeniu Habilitant omówił również założenia metodologiczne pracy. Przedstawiono koncepcję relacyjności jako istotnego założenia teoretycznego chińskiej polityki zagranicznej. Sformułowana została również hipoteza badawcza, zgodnie z którą od początku drugiej dekady XXI wieku stosunki Chin z Czechami były kształtowane przez kolejną dekadę zgodnie z mechanizmami chińskiej polityki relacyjnej. W procesie weryfikacji hipotezy postawiono następujące pytania badawcze:

1. W jaki sposób Czechy odpowiadały na oczekiwania strony chińskiej w kwestii ochrony żywotnych interesów Chin?
2. Które podmioty pełniły rolę pasa transmisyjnego w relacjach chińsko-czeskich i jaka jest rola chińskiej polityki gospodarczej w tym zakresie?
3. Jakie czynniki sprzyjały rozwojowi polityki relacyjnej po stronie czeskiej i chińskiej?
4. W jakim stopniu polityka na szczeblu lokalnym wpływa na relacje międzypaństwowe i odwrotnie; czy w tym zakresie zachodzą zależności horyzontalne?
5. Jakie narzędzie ekonomiczne Chiny wykorzystywały w badanym okresie do wywierania wpływów politycznych w Czechach?
6. Czy relacyjność sprawdza się wobec państw z innego kontekstu kulturowego?
7. Co wpływa na trwałość lub efemeryczność stosunków opartych na relacyjności?
8. Wreszcie: czego można się nauczyć z tego studium przypadku w odniesieniu do chińskiej polityki zagranicznej?

Jak wspomniano wcześniej, praca składa się z pięciu rozdziałów. Struktura pracy jest logiczna, uzasadniona i odzwierciedlająca cele pracy oraz założoną hipotezę badawczą. W pierwszym rozdziale omówiono założenia teoretyczne chińskiej polityki zagranicznej w oparciu wspomniany wcześniej o koncept relacyjności. W rozdziale uwypuklono zagadnienie badań nad teorią stosunków międzynarodowych w Chinach ze szczególnym wskazaniem na obserwowane od początku XXI wieku dążenia do wypracowania własnej teorii lub takiej teorii, która posiadałaby swoisty chiński ryt i odzwierciedlała cele i działania Chin w środowisku międzynarodowym. Docenić należy określenie przez Habilitanta definicyjnych ram teorii relacyjności, w szczególności w kontekście innych podejść badawczych (konstruktywizmu, racjonalizmu).

W rozdziale drugim omówiono miejsce i znaczenie Europy Środkowo-Wschodniej w chińskiej polityce zagranicznej, wskazując już w tytule, że region ten jest traktowany jako obszar peryferyjny, zaś stosunki Chin z państwami regionu cechują się wspomnianą wcześniej relacyjnością. Habilitant omówił genezę chińskiego myślenia o Europie Środkowo-Wschodniej, będącej bardziej przedmiotem aniżeli podmiotem polityki międzynarodowej, doszukując się źródeł takiego myślenia w końcu XIX wieku. Podkreślił

również, że takie sformatowanie chińskiego myślenia o Europie Środkowo-Wschodniej wywarło wpływ na chińską percepcję regionu również w XX wieku oraz na początku XXI wieku. W konsekwencji Europa Środkowo-Wschodnia jest postrzegana jako „strefa pośrednia” oraz narzędzie służące równoważeniu wpływów innych potęg: najpierw Związku Radzieckiego, a następnie potęg zachodnich. Chińska aktywność w sferze rozwijania relacji z państwami Europy Środkowo-Wschodniej znalazła odzwierciedlenie w instytucjonalizacji formatu zwanego 16+1. Miało to na celu m.in. przedstawienie Chin jako ważnego uczestnika relacji międzynarodowych, rozwijającego wielostronne formaty stosunków międzynarodowych.

W rozdziale trzecim Habilitant podjął się analizy relacji Chin z Czechami (a wcześniej Czechosłowacją) w perspektywie historycznej. Przedstawiono uwarunkowania i „meandry” relacji Chin z Czechosłowacją w latach zimnej wojny. Dokonano oceny czynników zmian w relacjach chińsko-czechosłowackich w kontekście Praskiej Wiosny oraz dalszych przeobrażeń tych relacji w latach 70. i 80. XX wieku. W trzecim podrozdziale rozdziału nakreślono też stosunek Chińskiej Republiki Ludowej do przemian demokratycznych w Czechosłowacji i w całym regionie Europy Środkowo-Wschodniej oraz transformacji ustrojowej, które to procesy były postrzegane przez stronę chińską jako narzucone z zewnątrz. Wskazano również, że zasadniczym wyznacznikiem polepszenia relacji Chin z Czechami była chęć realizacji przez władze chińskie żywotnych interesów ChRL.

Czwarta część monografii została poświęcona analizie relacyjnego restartu w relacjach czesko-chińskich realizowanego poprzez ekonomizację czeskiej polityki zagranicznej i towarzyszące temu procesowi otwarcie się na Wschód. Omówiono zmiany w czeskiej polityce zagranicznej w początkowym etapie prezydentury Milosa Zemana, towarzyszącą temu intensyfikację dwustronnych relacji politycznych oraz rozwój współpracy gospodarczej. Habilitant zauważył, że ów zwrot w polityce Czech wobec Chin znalazł odzwierciedlenie w popieraniu polityki jednych Chin, uznaniu Tybetu za nieodłączną część Chin i postulacie nieingerowania w wewnętrzne sprawy tego państwa. Z kolei z perspektywy Chin istotnym elementem resetu w dwustronnych relacjach była relacyjna dyplomacja polityków z obu państw, co znalazło odzwierciedlenie w szeregu wizyt i spotkań

realizowanych zarówno na poziomie głów państw, jak i ministrów. Zarazem – jak podkreśla Habilitant – istotnym czynnikiem zmian w relacjach czesko-chińskich była ich ekonomizacja, czego wyrazem było, z jednej strony zaangażowanie formalnie prywatnego konglomeratu CEFC China Energy w inwestycje w Czechach, z drugiej zaś stworzenie korzystnych warunków do ekspansji na rynku chińskim czeskiej platformy finansowej Home Credit. Oba zjawiska nie byłyby możliwe bez poprawy relacji politycznych obu państw. W istocie, jak podkreśla Habilitant, rozwój chińskich inwestycji w Czechach potwierdzał rolę relacyjności w stosunkach chińsko-czeskich. Jak zauważył, charakterystyka inwestycji koncernu CEFC, to jest inwestowanie w trzeciorzędne aktywa (klub piłkarski, tanie linie lotnicze czy stację telewizyjną), wskazywała, że motywacje owych inwestycji były natury politycznej, a nie ekonomicznej i wpisywały się w proces budowy chińskiego prestiżu w Czechach oraz możliwości oddziaływania na czeską opinię publiczną zgodnie z chińskimi interesami. W tej części pracy Habilitant wskazuje na swoistość przypadku Czech w kształtowaniu relacji z Chinami w porównaniu z innymi państwami Europy Środkowo-Wschodniej, co częściowo uzasadnia podjęcie tematu badań.

Rozdział (część) piąty monografii traktuje o skutkach polityki relacyjnej Chin wobec Czech. W tej części monografii przedstawiono zasadnicze efekty chińskiego oddziaływania na politykę wewnętrzną Czech poprzez podejście relacyjne. Jest to zatem kluczowa część monografii przedstawiająca istotę relacyjności w stosunkach Chin i Czech. Jednym z przykładów takiego podejścia były chińskie działania i manipulacje mające na celu umniejszenie rangi i znaczenia wizyty Dalajlamy w Pradze w październiku 2016 roku. Kluczową rolę w naciskach na czeski rząd odgrywała chińska ambasada w Pradze. Strona chińska sygnalizowała wówczas ryzyko zmniejszenia rangi dwustronnych relacji politycznych i gospodarczych w przypadku zbyt „ciepłego” przyjęcia tybetańskiego przywódcy w czeskiej stolicy. W reakcji na stanowisko Chin najważniejsi czescy przywódcy (premier, przewodniczący obu izb parlamentu, prezydent) zadeklarowali uznanie przez Pragę integralności terytorialnej Chin, podważając tym samym status i znaczenie wizyty Dalajlamy. Innym przykładem kształtowania relacji Chin i Czech w owym czasie była kwestia mitygowania zagrożeń dla bezpieczeństwa Czech (w tym cyberbezpieczeństwa) ze strony ekspandującego wówczas na rynkach europejskich, w tym czeskim, chińskiego

giganta telekomunikacyjnego Huawei. Już w 2018 roku w raporcie czeskiej Informacyjnej Służby Bezpieczeństwa wskazano, że działania chińskiego wywiadu, w szczególności w obszarze szpiegostwa gospodarczego, przemysłowego i technologicznego stanowią istotne źródło zagrożeń dla Czech. Podobnym źródłem zagrożeń była – w optyce czeskich służb specjalnych – wspomniana już aktywność Huawei na rynku czeskim. W konsekwencji Huawei został wykluczony z grona potencjalnych dostawców usług cyfrowych, zaś ówczesny premier Andrej Babis nakazał stopniowe usuwanie urządzeń telekomunikacyjnych tej firmy z biur czeskiego rządu i poszczególnych ministerstw. Działania te spotkały się z niezadowoleniem strony chińskiej. Autor podkreślił wyraźną różnicę w podejściu do zagrożeń pochodzących z działalności chińskiego giganta telekomunikacyjnego pomiędzy premierem Babisem a prezydentem Zemanem, słusznie wskazując na różną skalę oddziaływania chińskiej siły relacyjnej na obu polityków. Jak podkreśla Habilitant, istotnym etapem relacyjnego wymiaru współpracy chińsko-czeskiej były również kontrowersje wokół Tajwanu oraz Tybetu, obserwowane w stosunkach chińsko-czeskich w 2019 roku. Ostatnim dostrzeganym w relacjach chińsko-czeskich przykładem aplikowania siły relacyjnej przez Pekin były działania strony chińskiej w trakcie rozprzestrzeniania się pandemii COVID-19. Ich celem było, z jednej strony ukrycie błędnej reakcji władz chińskich na początku pandemii, z drugiej zaś uwypuklenie tych działań Pekinu, które nastawione były na ograniczenie rozprzestrzeniania się pandemii oraz pomoc medyczną udzielaną innym krajom. Władze chińskie wykorzystywały wówczas narzędzia dyplomacji publicznej (wspieranie klubu piłkarskiego Slavia Praga, przekazywanie materiałów medycznych na rzecz walki z pandemią). Zarazem – jak wskazał Habilitant – „wybuch pandemii w Czechach przypadł na okres fundamentalnej rekonfiguracji polityki wobec Chin i przerwania wielu połączeń relacyjnych zarówno na poziomie centralnym (rządu), jak i na szczeblu lokalnym”. Stanowiło to istotny punkt zwrotny w dwustronnych relacjach. Od tego momentu ulegały one stopniowemu pogorszeniu. Ostatnia część rozdziału piątego została poświęcona schyłkowi relacyjnego charakteru stosunków czesko-rosyjskich.

Monografię kończy niezbyt obszerne Zakończenie (s. 161-165), w którym zawarto podsumowanie wniosków płynących z poszczególnych części pracy. W Zakończeniu

wskazano źródła i czynniki istotnych zmian w relacjach chińsko-czeskich, które zachodziły w latach 2013-2023. Określono w szczególności źródła odejścia od relacyjnego charakteru dwustronnych stosunków w 2023 roku, co było związane z istotnymi zmianami na szczytach władzy w Republice Czeskiej.

Głównym walorem monografii jest przedstawienie, w oparciu o studium przypadku, charakterystycznych elementów polityki relacyjnej wobec Czech aplikowanych przez władze chińskie. W szczególności wysoko należy ocenić rozdział piąty, w którym przeanalizowano poszczególne przypadki dowodzące relacyjnego charakteru stosunków chińsko-czeskich, zwłaszcza w kontekście tego, że – jak Habilitant deklaruował w Autoreferacie (s. 9-10) – główną perspektywą badawczą przyjętą przez Habilitanta jest studium przypadku relacji chińsko-czeskich w latach 2012-2023. Warte docenienia jest przedstawienie mechanizmów kształtujących politykę wewnętrzną Czech i relacje z Chinami, jak również wątki analityczne odnoszące się do źródeł zmian w relacjach chińsko-czeskich pod koniec drugiej dekady XXI wieku. Treść piątego rozdziału wydaje się decydująca dla ogólnej wysokiej oceny przedłożonego do recenzji osiągnięcia naukowego. Pomimo kilku uwag krytycznych dotyczących monografii, takich jak: 1) niewystarczające – w przekonaniu recenzenta – uwypuklenie specyfiki relacji czesko-chińskich uzasadniające analizę relacji Chin z tym właśnie państwem Europy Środkowo-Wschodniej oraz 2) „kompaktowość”, czy też inaczej mówiąc relatywnie niewielka objętość monografii, należy wysoko ocenić jej naukową wartość.

Ocena pozostałego dorobku naukowego

Na wyróżnienie zasługuje pozostały dorobek naukowy Habilitanta. Poza przedłożonym do recenzji dziełem, na dorobek naukowy Habilitanta składają się inne publikacje: rozdziały w monografiach wieloautorskich, recenzowane artykuły naukowe i monografie. Przed uzyskaniem stopnia doktora Habilitant opublikował pięć rozdziałów w monografiach wieloautorskich. Z kolei po uzyskaniu stopnia doktora – oprócz przedkładanej do recenzji monografii – Habilitant opublikował dwie monografie współautorskie w języku angielskim i jedną w języku polskim. Na uwagę zasługuje książka „China’s Selective Identities: State,

Ideology and Culture” (wydawnictwo Palgrave Macmillan, 2019, ss. 235), będąca wynikiem prac współprowadzonych w ramach grantu Narodowego Centrum Nauki. Praca łączy elementy konstruktoryzmu społecznego z teorią globalnej tranzycji władzy. Hipotezą monografii jest twierdzenie, zgodnie z którym do momentu przejścia władzy przez przewodniczącego Xi Jinpinga możliwa była pokojowa tranzycja władzy i umacnianie globalnej pozycji Chin przez umiejętne prowadzenie narracji na temat tożsamości Chin w stosunkach międzynarodowych.

Po uzyskaniu stopnia doktora Habilitant opublikował łącznie pięć rozdziałów w monografiach wieloautorskich. Z perspektywy ilościowej nie jest to może dorobek imponujący, ale jeśli chodzi o ujęcie jakościowe i naukową wartość należy go ocenić wysoko. Są to publikacje anglojęzyczne, częściowo wydawane za granicą, w tym w znanych i prestiżowych wydawnictwach.

Podobnie należy ocenić dorobek publikacyjny Habilitanta jeśli chodzi o artykuły w czasopismach naukowych. W tym przypadku liczba publikacji wynosi dziesięć. Wysoko należy ocenić ich jakość naukową. Habilitant analizował w nich m.in. relacje USA-ChRL, relacje z Europą, w tym Europą Środkowo-Wschodnią, stosunki z Czechami, Serbią oraz miejsce Chin w polskiej polityce zagranicznej w kontekście rosyjskiej inwazji na Ukrainę. Widać tu, że Habilitant starał się zbadać relacje Chin z najważniejszymi graczami relacji międzynarodowych, a następnie przejść do badań relacji z Europą Środkowo-Wschodnią oraz wybranymi państwami regionu. Jedyne, czego – z perspektywy recenzenta – zabrakło w podejmowanej problematyce, to próba zbadania relacji z Rosją w kontekście Europy Środkowo-Wschodniej, która przecież graniczy z tym regionem i z pewnością posiada tu istotne interesy polityki zagranicznej i bezpieczeństwa. Zarazem jest to uwaga dodatkowa, z pewnością nieprzekreślająca wysokiej oceny opublikowanych przez Habilitanta artykułów w czasopismach naukowych. Dodać należy, że zdecydowana większość artykułów została opublikowana w prestiżowych czasopismach wysoko punktowanych – zarówno krajowych, jak i zagranicznych.

Należy zarazem potwierdzić, że dorobek naukowy Habilitanta mieści się w obszarze nauk o polityce i administracji, ze szczególnym uwzględnieniem stosunków międzynarodowych. Najistotniejszym elementem badań prowadzonych przez Habilitanta była wieloaspektowa analiza polityki zagranicznej Chin wobec Europy Środkowo-Wschodniej.

Dr Bartosz Kowalski wykazywał również inne formy aktywności naukowej. Po uzyskaniu stopnia doktora uczestniczył w 35 krajowych i zagranicznych konferencjach naukowych. Brał też udział w pracach organizacyjnych dwóch konferencji naukowych. Okazała jest liczba realizowanych i zrealizowanych projektów badawczych, w których dr Kowalski uczestniczył w charakterze zarówno kierownika, jak i wykonawcy.

Habilitant zrealizował też łącznie sześć staży i pobyków naukowych, w tym dwa roczne staże na uniwersytetach chińskich, co znowu pozwala ocenić, że jakościowo były to wartościowe pobyty naukowe i z pewnością pomogły rozwinąć horyzonty badawcze dra Kowalskiego. Habilitant współpracował również z zagranicznymi ośrodkami analitycznymi, m.in.: Jamestown Foundation, China Observers in Central and Eastern Europe (CHOICE) czy też Royal United Services Institute (RUSI). Tym samym, wysoko należy ocenić aktywność Habilitanta w zakresie współpracy międzynarodowej.

Ocena działalności organizacyjnej i dydaktycznej

Habilitant wykazuje znaczące doświadczenie w działalności organizacyjnej swojego wydziału oraz uniwersytetu. W ramach działalności organizacyjnej na Wydziale Studiów Międzynarodowych i Politologicznych Uniwersytetu Łódzkiego od 2012 roku regularnie uczestniczy w organizacji corocznej konferencji międzynarodowej Lodz East Asian Meeting (LEAM). W 2023 roku był też członkiem komitetu organizacyjnego I Kongresu Polskiego Towarzystwa Studiów Międzynarodowych, zorganizowanego na Wydziale Studiów Międzynarodowych i Politologicznych UŁ. Poza tym, Habilitant od wielu lat współpracuje z Kołem Azji Wschodniej i Pacyfiku, biorąc udział w przedsięwzięciach organizowanych przez Koło, takich jak studenckie konferencje naukowe, wyprawy naukowe i spotkania popularyzujące wiedzę o Azji Wschodniej. W ramach pracy

organizacyjnej w 2020 roku (sierpień-październik) Habilitant pełnił funkcję członka wydziałowej komisji rekrutacyjnej na Wydziale Studiów Międzynarodowych i Politologicznych UŁ w procesie rekrutacji studentów na studia licencjackie i magisterskie. Powyższe aktywności wskazują, że Habilitant jest aktywnym członkiem społeczności akademickiej macierzystej uczelni i włącza się w jej działalność organizacyjną.

Habilitant podejmował również działalność organizacyjną poza macierzystym uniwersytetem. W lipcu 2017 roku we współpracy z Warsaw East European Conference (WEEC) na Uniwersytecie Warszawskim organizował panel dyskusyjny pt. „Central and Eastern Europe on the New Silk Road”, z udziałem prof. Bogdana Góraczyka (UW), prof. Wang Yizhou (Uniwersytet Pekijski) i dra Richarda Turcsányiego (Uniwersytet Palackiego w Olomuńcu).

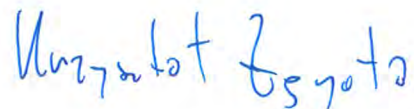
W ramach aktywności popularyzującej naukę Habilitant brał udział w prelekcjach nt. Azji Wschodniej dla studentów szkół średnich w Łodzi i woj. łódzkim. Jest również współpracownikiem Ośrodka Spraw Azjatyckich (OSA) Uniwersytetu Łódzkiego. Poza OSA dr Kowalski publikował również na łamach innych polskich instytucji analitycznych. W 2019 roku Instytut Europy Środkowej opublikował opracowanie (wspólnie z D. Mierzejewskim) pt. „Wielowymiarowość polityki Chińskiej Republiki Ludowej w regionie Europy Środkowo-Wschodniej” (Prace IES 7/2019; ss. 70, ISBN 978-83-66413-10-8). Od 2016 roku współpracuje również z portalem Obserwator Międzynarodowy, który regularnie przedrukowuje analizy Habilitanta przygotowywane dla OSA. Od marca 2017 roku do grudnia 2018 roku współpracował z Regionalnym Ośrodkiem Debaty Międzynarodowej (RODM). Udzielał się również w mediach, m.in. w „Tygodniku Powszechnym”, „The Diplomat”, „The New Statesman”, radiowej „Trójce” i „TVNews 24”.

Dobrze należy ocenić również działalność dydaktyczną Habilitanta. W ramach podstawowej działalności dydaktycznej prowadzi zajęcia na Wydziale Studiów Międzynarodowych i Politologicznych UŁ. Uczestnikami Jego zajęć w języku polskim i angielskim są słuchacze studiów licencjackich (na kierunkach stosunki międzynarodowe

i studia azjatyckie) oraz magisterskich (na kierunku stosunki międzynarodowe). Główną tematyką zajęć były następujące zagadnienia: polityka wewnętrzna i zagraniczna Chin, polityka w Azji Wschodniej, najnowsza historia Azji Wschodniej, tradycje i kultury w Azji. Od 2019 roku Habilitant prowadzi seminaria licencjackie na kierunkach stosunki międzynarodowe i studia azjatyckie. Łącznie wypromował 13 licencjatów zaś od 2016 roku regularnie recenzuje również prace licencjackie i magisterskie. Można zatem ocenić, że Habilitant jest już doświadczonym nauczycielem akademickim, posiadającym odpowiedni warsztat dydaktyczny.

Wnioski

Podsumowując, zarówno osiągnięcie naukowe przedłożone do recenzji, jak i pozostały dorobek naukowy, dydaktyczny i organizacyjny dra Bartosza Macieja Kowalskiego oceniam wysoko. Uwzględnivszy nawet pewne uwagi krytyczne uwypuklone w niniejszej recenzji należy stwierdzić, że osiągnięcie naukowe wnosi istotny wkład w rozwój dyscypliny nauki o polityce i administracji. Habilitant wykazywał się również znaczącą aktywnością naukową, dydaktyczną i organizacyjną zarówno na swojej macierzystej uczelni, jak i w ośrodkach zagranicznych. Uważam, że dr Bartosz Maciej Kowalski w sposób satysfakcjonujący spełnia wymogi stawiane kandydatom w postępowaniu habilitacyjnym. W konsekwencji popieram wniosek Habilitanta o nadanie stopnia doktora habilitowanego w dziedzinie nauk społecznych w dyscyplinie nauki o polityce i administracji.

Olsztyn, 30.08.2024 r.